

WIE IS MIJN NAASTE?

door BETSY

Nijkerk — G. F. Callenbach

WIE IS MIJN NAASTE?

DOOR

B E T S Y

TWEEDE, OPNIEUW BEWERKTE, DRUK

NIJKERK — G. F. CALLENBACH

I.

't Is in hoofdzaak echt gebeurd wat ik hier ga vertellen. 't Werd in een Maandblad verhaald door iemand, die het weten kon niet alleen, maar gaarne wilde dat vele anderen het óók zouden weten; en die er daarom zeker niets tegen zal hebben als het, een weinig bijgewerkt, in dit boekje oververteld wordt voor een kring van lezers, die dat Maandblad niet onder de oogen hebben gekregen.

En als nu de een of ander, na het lezen er van, misschien zeggen zou: „'t Is haast te mooi om waar te zijn,” dan antwoorden we: Ja, *mooi* is het; maar *te mooi* niet. Ze zijn er gelukkig nog, — al zijn het er dan ook geen dertien in een dozijn, — de barmhartige Samaritanen, die in *alle* menschen, ook in de armste en verachtste, hun *naasten* zien, en, naar het voorbeeld van onzen hemelschen Meester, de reddende hand uitstrekken naar wie zij op hun weg zien liggen,

of zitten, of loopen, ellendig en hulpeloos.

Maar, zooals gezegd, ze zijn niet zoo maar voor het grijpen, die treffende voorbeelden van naastenliefde. En om de lezers in kennis te brengen met den man, van wien de Heere Jezus zeker óók zou gezegd hebben: *Ga heen, en doe gij desgelijks*, moeten we heelemaal naar den Gelderschen „Achterhoek” gaan.

Dit willen we thans doen.

't Was een heerlijke avond, in den nazomer. Langzaam-aan zakte, in schitterende kleurenpracht van gloeiend rood en goud, de zon weg aan den westelijken hemel, achter den donkeren boschrand; en heel flauwtjes vertoonde het maantje zich al, wachtend om, in alle bescheidenheid, voor eenige uren den scepter weer over te nemen van haar doorluchtige voorgangster.

Jaap en Wieske, de kinderen van boer Peters, — zoo zullen we hem maar noemen, — liepen, vóór ze naar bed hoefden, nog wat te ravotten in het frissche, geurige gras van huns vaders weide, waar het vee nog aan het grazen was.

De vogels, ook nog wakker, zongen hun avondlied in de hooge boomen langs den weg;

en de kikkertjes, weer op een andere wijs, het hunne in de slooten.

Met langzame, zware stappen zochten de arbeiders hun woningen weer op, alleen of in clubjes, over hun schouders het gereedschap, waaraan de ledige broodzak en waterkruik bungelden op hun moegewerkten rug. En op Kraaijenhof, de boerderij van Peters, waar ook het dagwerk afgeloopen was, zaten de bewoners een luchtje te scheppen op de bank voor het huis, onder de linden.

„Kijk, Jaap, weer zoo'n kermiswagen!” riep opeens Wieskes helder stemmetje. En in groote sprongen liep ze naar den wegkant, om het wandelende huis wat meer van nabij te bezien. „Kijk 's wat 'n mooie!”

Ja, 't was een mooie in zijn soort. Netjes beschilderd, groen met wit, met een balkonnetje vóór en achter; bloemrekjes met potjes er op aan den buitenkant, en witte vitrage-gordijntjes, waartusschen een paar levende raagbolletjes kwamen kijken, aan den binnenkant van de raampjes. Eenige grootere kinderen liepen er spelende naast.

„Wat een magere knol staat er voor!” riep Jaap, die, evenals zijn vader, bijzonder veel hart voor paarden — of, zooals zijn moeder het noemde, een paardenhart — had. „Die

stumperd krijgt zeker óók meer slaag dan eten. Kijk 's, zijn ribben steken door zijn vel!"

Maar Wieske had meer oogen voor den wagen. „Zouden die kinderen nu stráks in dien wagen gaan slapen?" vroeg ze aan Jaap.

„Ja, natuurlijk. Die wagen is hun huis; daar wonen ze in. Je kan er ook een kachelkje stoken, zie je wel? Daar steekt een schoorsteen bovenuit."

„Wat echt, om met je heele huis te gaan rijden!" vond Wieske. „k Wou dat wij ook in zoo'n wagen woonden! Jij niet, Jaap?"

„Ikke niet, hoor! Waar moesten we dan met de konijnen, en de geit, en de duiven naar toe? En 's winters met de paarden en al de koeien?"

Ja, dat wist Wieske niet. Zoover had ze nog niet gedacht.

Kijk, daar kwam er nõg een! Maar dat was een leelijkerd! Zoo'n vuile! Nee hoor, daar zou ze niet in willen! Daar liep ook geen paard voor. Twee mannen trokken 'm, en een paar grootte meiden duwden. Een eind verder kwamen er nog meer kinderen aan. Vuil en arm zagen ze er uit, net als de wagen. Die hoorden er zeker bij. — Wieske, die het thuis zoo ruim gewoon was, begreep maar niet hoe al die menschen in dien éénen wagen konden.

„Als het nu heelemaal nacht is, blijven ze er dan nogal in?” vroeg ze aan Jaap. Jaap, die tien jaar en in haar oog al een groote jongen was, — *zij* was pas zes, — moest alles maar weten. Meestal *wist* hij ook wat zijn zusje hem vroeg, en als hij 't *niet* wist, dan maakte hij er maar wat van. Dat die menschen 's nachts in den wagen bleven, meende hij haar echter wel met zekerheid te kunnen zeggen. *Zij* bleef 's nachts immers ook in huis.

„En blijven ze dan tòch rijden?” vroeg Wieske verder.

„Welnee,” zei Jaap. „Ze hebben vaste plaatsen waar ze mogen staan, aan den weg of in de bosschen. Toen ik laatst met Vader naar Utrecht geweest ben, stonden er daar ergens ik weet niet hoeveel bij elkaar; een heel kamp. De vrouwen waren bezig om eten te koken, zoomaar buiten, boven een aschpot; en de mannen zaten allerlei dingetjes te maken.”

„Wat voor dingetjes?”

„O, van alles. Muizenvallen en pijpedoppen, en kapstokjes en molentjes, en van die dingen om lampeglazen schoon te maken, net als Moeder heeft, en weet *ik* wat nog meer. Allemaal om te verkoopen, zie je. Daar sturen ze de kinderen dan mee naar de stad- of de

dorpen, waar ze dicht bij zijn. En die loopen daar dan zoo'n heelen dag mee rond, zegt

Vader, en tegen donker komen ze weer naar de wagens om te eten en te slapen."

„Zouden ze veel verkoopen?”

„'k Weet niet. 't Meeste is altijd gebedeld, zegt Vader. En als ze niet genoeg opgehaald hebben, krijgen ze soms nog slaag toe. En als dan zoo'n buurt afgelopen is, gaat de wagen weer ergens anders staan. En dan beginnen ze dáár maar weer opnieuw. — Kom, ik ga naar huis toe!”

In een ommezentje was Jaap weg, en Wieske hem na. Ze vonden Moeder op de bank zitten met een buurvrouw, die in 't voorbijgaan een praatje was komen maken. Vader was nog even naar den moestuin gegaan. Daar ging Jaap hem toen opzoeken. Maar Wieske bleef bij Moeder en vertelde van den mooien woonwagen.

„Ach, ach, die woonwagens weten wat!” zuchtte de buurvrouw. „Voor mijn part zagen we ze hier nooit. Wanneer zullen we toch eens van die plaag verlost worden!”

„Vooreerst nog wel niet,” dacht de boerin.

„Dat brutale bedelvolk haalt een mensch maar af!” ging de buurvrouw voort haar verontwaardiging te luchten. „Dàn komen ze om een zak hooi voor het paard, dàn om een maal aardappelen, dàn weer brood voor de kinderen, dàn melk . . . .”

„Laatst kwam er hier een om kokend water voor d'r koffie!” lachte de boerin.

„En dan in den slachttijd! Van je spek en je worst zijn ze ook niet vies; dat beloof ik je! — En je hebt toch maar het hart niet dat je nee zegt! Vooral als het manvolk niet thuis is. Mensch, als ze dat merken, worden ze zóó brutaal! Dan dwingen ze je kompleet van alles af, wát ze maar hebben willen. En als je niet klaar staat om te geven, dan heb je kans dat ze den rooden haan op je dak zetten. ¹⁾ Daar hebben ze onlangs m'n broer nog mee gedreigd.”

„Ja, 't is lastig volkje,” stemde vrouw Peters toe. „Nu, wát mij betreft, een brood of een aardappel daar zie ik niet op, en een oud stuk kleeren kunnen ze ook nog wel van me krijgen. Maar geld geven we nóóit. Dat *doet* m'n man niet. Daar werk je de landlooperij maar mee in de hand, zegt hij. Centen geef ik niet, zegt hij altijd als er een komt bedelen, maar als je werken wil, kan je bij me terecht. En dat is meteen het beste middel om ze van je deur te houden; wánt als je van werken praat, zie je ze in den regel niet terug.”

„Welnee, me lieve mensch; geregeld werk daar moeten ze niets van hebben. Dan zijn ze immers te veel gebonden. Dat vrije leventje van overal en nergens thuis bevalt ze veel te goed.”

¹⁾ Brand stichten.

„Ik heb altijd het meest te doen met die wurmen van kinderen,” zei de boerin medelijdend. „Die stakkers groeien maar in 't wild op en leeren niets. Wat moet er nu van zulke arme schepseltjes worden?”

„Nieuwe landloopers, anders niet. Nee, hoor, we zijn er vooreerst nog niet af!”

II.

't Was daags na dit gesprek dat een paar havelooze kinderen van een jaar of acht, negen, het hek van Kraaijenhof kwamen binnengeslenterd; de jongen met een bos pijpedoppen in de hand, het meisje met een mandje papieren rozen. Wieske zag dadelijk dat het dezelfde kinderen waren, die ze den vorigen avond achter den leelijken wagen had zien loopen. Haar vader kwam ook juist aan.

Zoodra de kinderen den boer in 't oog kregen, kwamen ze op hem af en boden hun waar te koop aan, met afgerichte bedelgezichtjes. En toen de boer niets hebben wilde, hielden ze hun kleine, zwarte hand voor hem op en vroegen, met gemaakte huilstem, om „een centje”.

„Nee, kindertjes!” zei de boer, — ’t klonk veel vriendelijker dan wanneer andere menschen *neen* zeiden. — „Centen kan ik jullie niet geven.

Maar als vader en moeder werk willen hebben, laten ze dan maar naar Kraaijenhof komen. Werk geef ik graag! Zegt dat maar.”

Toen haalde hij een handvol pas-geplukte peren uit zijn zak. Daar, die mochten ze oppeuzelen. Dat was beter dan centen!

De groezelige gezichtjes kregen ineens weer hun natuurlijke uitdrukking. De donkere oogen lachten tegen de peren, met gretigheid aangepakt; — bedanken daar deden ze niet aan; — en zoodra ze 't hek achter den rug hadden, gingen de tanden er in. „Lekker!” hoorde de boer hen tegen elkander roepen. Toen ze een eind weg waren hoorde hij hun stemmen nog, helder en vroolijk, als van zijn eigen kinderen. Waarom ook niet? Onder hun eigen mochten ze gewóón doen. Peren eten, daar hoefde geen bedelstem bij.

„Arme stumpers!” zei de boer bij zichzelf. Toen ging hij weer aan zijn werk en dacht er verder niet aan.

Maar wat later op den dag, daar kwamen ze aan, een man en een vrouw, de vader en moeder van het tweetal. De kinderen hadden hun van den goeden boer met zijn lekkere peren verteld en hun zijn boodschap overgebracht. — En man en vrouw, die beiden betere tijden gekend hadden en hun zwerversleven moede waren, hadden besloten er dan maar dadelijk op af te gaan. Voor het kleine stukje spiegelglas hadden ze zich zooveel mogelijk

op staan knappen. En nu stonden ze op Kraaijenhof en praatten ze met den boer.

Of ze werken wilden? O, zoo graag! Ze verlangden niets liever dan van den weg af te komen; want dat was toch eigenlijk geen leven. En dan de kinderen! Daar kwam zoo-

doende niets van terecht. Maar het was zoo moeilijk, geregeld werk te krijgen; want de meeste boeren wilden ze niet op hun erf hebben, en op den weg mochten ze niet zoo lang blijven staan.

Boer Peters begreep er alles van; óók dat

de boeren er nu juist niet happig op waren, zoo'n heele landloopersfamilie, vader, moeder, neef en acht kinderen, gastvrijheid te verleenen. Maar in zijn hart was zijn besluit toch al genomen.

Hij wilde echter niet handelen zonder eerst met zijn vrouw te spreken. En dat ging hij nu doen.

„Zou je er wel mee beginnen?” vroeg zijn vrouw met een bedenkelijk gezicht, toen hij

haar verteld had hoe de zaken stonden. „Je kan maar niet weten. Zulk volk.”

Maar Peters antwoordde: „Kijk, vrouw, ik dacht zoo aan de gelijkenis van den barmhartigen Samaritaan. Die vond op den weg één reiziger, die hulp noodig had. *Wij* vinden er hier elf. Die menschen willen zelf van den weg af. Mogen wij hen dan wel laten liggen, ter prooi aan den *ziele*moordenaar?”

De boerin was gewonnen. „Neen, man,” zei ze, „neen, als je 't zóó beschouwt, zéker niet. *Ga heen en doe desgelijks*, heeft onze Heiland bevolen. Dus moeten we gehoorzamen.”

„En dat *willen* we óók, hé vrouw? De Heere Jezus heeft Zijn *leven* wel gegeven tot redding van verlorenen, waar *wij* toch ook toe behoorden. Zouden *wij* dan niet een hoekje van onzen grond er voor af willen staan?”

„Je hebt gelijk, man! En als we den *wil* des Heeren doen, mogen we ook op den *zegen* des Heeren rekenen. God zal wel zorgen. Laat ze maar komen, hoor!”

Met een vroolijk gezicht kwam de boer bij zijn bezoekers terug. „Nu, menschen!” zei hij, „als het jullie ernst is, dan willen we je graag helpen, mijn vrouw en ik. Ik zal je een plaatsje op mijn erf wijzen, waar je met den wagen kan blijven staan; en werk zal ik je ook be-

zorgen. Maar op ééne voorwaarde. Van nu aan nergens meer bedelen, hoor!"

Nog dienzelfden avond stond de woonwagen met het heele landloopersgezin bij de schuur op het erf van boer Peters.

Jaap en Wieske waren uitgelaten van pret, zoo grappig als ze 't vonden. Wieske vond alleen maar jammer dat het die mojie niet was.

III.

't Ging alles best. Boer Peters had in 't minst geen reden om over zijn beschermelingen te klagen, noch dezen over hun verzorgers. Allen deden hun best, van weerskanten.

De mannen, vader en neef, deden polderwerk; de moeder en de groote meisjes werkten

op het land. En wat ze zool noodig hadden, als kleeren en eten, mochten ze bij den boer halen. 't Was niet weinig voor elf menschen. Maar de boer had zelf veel van den Heer gekregen. Hij kon er best wat van missen, vond hij. En, wat je den armen gaf, leende je immers aan den Heer?

De boerin had maar schik in de kinderen, zoo aardig als die kleuters er nu toch uitzagen, met hunne heldere, vroolijke snoetjes en glad gekamd haar. Wieske mocht spelen met de kleine meisjes. Ze had, gul als haar ouders, al een van haar poppen en nog ander speelgoed voorgoed aan den wagen afgestaan. En Jaap had den jongen een paar van zijn konijntjes gegeven, waar de neef een hokje voor getimmerd had.

Als het dagwerk afgedaan was, riep de boer groot en klein in zijn keuken. En dan moest Jaap met zijn eerste leesboekje komen en ging boer Peters aan het schoolmeesteren. Want geen van de kinderen kon er lezen of schrijven. En wat was nu een mensch, die niet lezen en schrijven kon! Maar hij merkte al gauw, dat een goeie boer nog geen goeie schoolmeester is, en dat het hiërme al net was als met al het andere: ieder zijn vak. Zoodra het kon, moesten de kinderen naar school, zei hij. En dan werden met de ouders de verdere toekomstplannen besproken. Want evenals de Samaritaan in de gelijkenis bedoelde Peters niet, het gezin te *blijven* onderhouden, maar het van den gevaarlijken weg af te helpen en een veilig onderdak te bezorgen, tot de wonden, door armoede en allerlei andere

slechte invloeden hun ziel toegebracht, genezen, en ze sterk genoeg zouden zijn om weer op eigen beenen te staan. Daarom dacht hij er ook ernstig over om aan zijn schuur een paar flinke kamers te doen bijbouwen; dan kon de wagen weg, en verdween daarmee het laatste spoor van het zwerversleven. Daar was wel weer geld voor noodig, maar — eens begonnen wilde hij doorzetten. Van *half* werk hield boer Peters niet.

Dat zat hij dan zoo met zijn luidjes te beredeneeren. En eer hij hen voor dien dag dan weer liet gaan, opende hij zijn Bijbel en gaf hun daar iets uit mee; want, „zie je, menschen,” zei de boer, „we moeten niet alleen den slechten weg *af*, maar den goeden *op*gaan. En de eenige waarlijk goede weg is de weg, die naar Boven leidt, naar God! Dien weg heeft God zelf voor den zondaar gebaad, toen Hij Zijn Zoon in de wereld zond om het verlorene te zoeken en zalig te maken. *Jezus* is de Weg. Maar om dien weg te vinden, moeten we licht hebben. En dat licht geeft ons *dit* Boek, Gods Woord.”

„Ja,” knikte de wagenmoeder ernstig. „Uw Woord is een lamp voor mijn voet en een licht op mijn pad.” Het kwam er een beetje verlegen uit; maar ze wilde toch toonen, dat ze óók nog wel iets uit den Bijbel wist, al

was ze een landloopster. En met weemoed dacht ze terug aan den goeden tijd, toen ze nog een klein meisje was, en teksten voor de Zondagsschool leerde, en brave ouders had, en een fatsoenlijk tehuis. Maar ach! dat was al zoo lang geleden! En er was na dien zoo-veel met haar gebeurd! De doornen, niet uitgeroeid, hadden het goede zaad in haar hart doen verstikken.

IV.

De warme zomerdagen waren nu lang voorbij. December had over de weiden en akkers van boer Peters een blank sneeuwkleed gespreid, waar een helder winterzonnetje op schitterde.

Kraaijenhof en heel zijn omgeving lag in Zondagsrust. Alleen het kraken van de bevroren sneeuw onder den druk van trippelende kindervoeten, en het geluid van hun heldere stemmen, verbraken de stilte. Die voeten en die stemmen behoorden aan de jonge bewoners van Kraaijenhof, de kinderen van den boer en die van zijn gasten, gezamenlijk op weg naar de Zondagsschool.

Jaap hoorde je boven allen uit. Die was,

zoo mogelijk, nog drukker en vroolijker dan anders; want het Kerstfeest was ophanden, en dat vond Jaap toch altijd zoo'n heerlijken tijd! Dan was het feest op de Zondagsschool, en op de steê, en bij de arbeiders, waar Vader

en Moeder altijd wat lieten brengen. En nu zou het zeker óók feest in den woonwagen zijn! — De bij te bouwen kamers waren nog niet gereed.

Laat blij het feestlied hooren! Op, op, naar

Bethlehem! en *Stille nacht, heilige nacht!* weergalmde het al weken lang op Kraaijenhof, ook uit de keeltjes van de wagenkinderen. Zelfs hun moeder kende de Kerstliederen, van 't aanhooren, en zong er haar jongste mee in slaap. En Jaap, Wieskes vraagbaak, had aan het gretig-luisterende troepje alvast verteld, wat er in dien heiligen Nacht te Bethlehem gebeurd was. En 't was alles nieuw geweest voor de kleine wagenbewoners. Ze hadden wel ereis van „de Karsemes” gehoord, maar dachten dat dit alleen maar iets was voor menschen, die in huizen woonden. Doch Jaap had hun tot hun groote blijdschap verzekerd, dat dit heelemaal niet waar was, en dat het Kerstfeest voor *alle* menschen was; want dat de Heere Jezus immers zelf ook niet eens een huis had, toen Hij op aarde kwam; enkel maar een stal met een kribje om in te liggen. En dat had dien kleinen landloopers toen, onbewust, zoo'n vertrouwelijk gevoel van toenadering gegeven, zoo'n gevoel van dan óók wel iets te mogen vragen, óók wel hulde te mogen brengen aan dien goeden Koning in den Hemel, die, om de menschen uit hun ongeluk te helpen, zooals Jaap het noemde, zelf eens een arm Kindje geworden was.

Nú, onderweg, liep Jaap hun den tekst te

overhooren, dien hij hun met veel moeite geleerd had, en dien ze straks voor de Juffrouw moesten opzeggen: Joh. 3:16 was het. *Alzoo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij zijn eeniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat een iegelijk, die in Hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe.*

Ze begrepen nog maar heel weinig van die woorden, waarin heel het Goddelijk Wonder-evangelie ligt opgesloten, dat zelfs een Engelen-verstand niet vatten kan. Maar ze kenden ze toch prompt. Jaap was er tevreden over. En opdat ze straks óók wat zouden weten te antwoorden, als de Juffrouw vragen deed, vertelde hij, al loopende, iets van het onderwerp, dat het leerkaartje ter behandeling aangaf: „De aankondiging van Jezus' geboorte door den Engel Gabriël.” Den volgenden Zondag, dan zou de eigenlijke Kerstgeschiedenis verteld worden. — En dan, Dinsdags daarop, was het Kerstfeest! Dan werd er thuis feest gevierd; daar mochten de arbeiders dan ook bij komen, met hun kinderen. En tweeden Kerstdag was het Zondagsschoolfeest! Jaap zou hun allemaal den Kersttekst leeren, of ten minste een stukje er van. Dat had hij Wieske verleden jaar ook gedaan. Want die moesten ze opzeggen, weet je, voor Vader en voor de Juffrouw. Hij kende

'm nog heelemaal. „Wies, weet jij nog wat de Engel zei tegen de herders?”

Wieske hief haar kopje op en keek heel strak naar de blauwe lucht. Maar het wilde haar niet te binnen schieten.

Toen zei Jaap het zelf maar, dreunerig: „*En de Engel zeide tot hen: Vreest niet, want zie, ik verkondig u groote blijdschap, die al den volke wezen zal; namelijk, dat u heden geboren is . . . .*”

„Nu ik!” riep Wieske, „*de Zaligmaker, welke is Christus, de Heere, in de stads Davids . . .*” Verder wist ze 't weer niet.

„*En dit zal u het teeken zijn,*” vulde Jaap aan, „*gij zult het Kindeke vinden in doeken gewonden en liggende in de kribbe.*”

Daar kwam het weer van het Kindje, in doeken gewonden, in de kribbe! In hun verbeelding zagen ze het daar liggen, de arme verwaarloosde wagenkinderen, die in hun zwerversleven nooit den liefelijken Jezusnaam gehoord hadden. En met onbestemd verlangen voelden ze zich naar dien hemelschen Kinder-vriend heengetrokken, zooals eens die andere kinderen, toen de Heer nog op aarde was.

Jaap — en dit is, helaas, de schaduwzijde van het met-de-dingen-zoo-bekend-zijn — was niet zoo onder den indruk. „Wies, kan jij nog

opzeggen wat de Engelen zongen?" vroeg hij.

Wieske zette een peinzend gezichtje.

„Eere . . . .,” hièlp Jaap.

„O ja! — *Eere zij God in de hoogste hemelen, en vrede op aarde, in de menschen een welbehagen.*” — „Wat is welbehagen als de Juffrouw het vraagt?”

„In de menschen een welbehagen, dat betekent: God heeft de menschen lief,” legde Jaap uit.

En zoo liepen daar die kleuters elkaar, in alle eenvoudigheid, met de blijde boodschap van verlossing en zaligheid door de komst van Christus bekend te maken, op dien Zondagmiddag, op den stillen landweg, in de sneeuw.

V.

Vroolijk galmde aan den morgen van den vijftewintigsten December het dorpskerkje zijn klokketonen uit over het winterlandschap; en de vrieswind droeg ze voort, tot ver in den omtrek. „Kòm — dàn! Kòm — dàn!” schenen ze te roepen. En menig oor, in gewone tijden doof, door onverschilligheid of andere oorzaken, wilde op den Kerstmorgen nog wel eens luisteren naar dat vriendelijk-

noodend „Kòm — dàn! Kòm — dàn!” van de klok.

Tot Kraaijenhof kon de noodiging niet doordringen. Maar boer Peters hoorde haar tòch wel, in zijn hart, en liet op tijd zijn wagentje

inspannen, dat hem en zijn volkje naar de kerk moest brengen.

Ook zijn gasten gingen mee. Of ze 't voor hem deden of voor hun eïgen, dat wist hij niet precies; hij dwong niemand. Maar ze gingen. En innig verheugde zich de goede man, toen, van uit de ouderlingenbank,

zijn oog op hen viel, en hij ook over die zwervershoofden van Godswege de heilmare hoorde uitroepen: *Ik verkondig u groote blijdschap, . . . namelijk dat u heden geboren is de Zaligmaker, welke is Christus, de Heere;* en hij het hen zag meezingen, uit het boek dat voor hen lag:

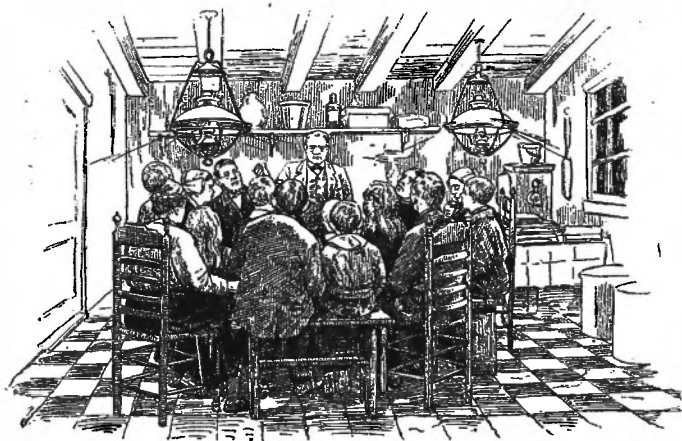
Halleluja, looft den Heer!
 Hoogste heemlen, geeft Hem eer!
 Halleluja, loof Hem, aard!
 God geeft Zijnen Zoon aan de aard!
 God heeft in den mensch behagen!
 Vrede op aarde! Jezus leeft!
 Alles loov' wat adem heeft!
 God heeft in den mensch behagen!

's Avonds was het feest op de steet. Toen zaten daar Peters' arbeiders met hun gezinnen gezellig bijeen in de groote, extra-verlichte keuken. Het wagenvolkje was er ook bij.

Het was echter alles in hoofdzaak voor de kinderen. Die keken al met verlangende oogjes naar wat, in een der hoeken, de-tafel te zien gaf, in den vorm van kleeren, speelgoed, enz. En hun neusjes roken wat ook; lekkere dingen om te eten en te drinken, waar de boerin voor gezorgd had, opdat de magen ook wat te doen zouden hebben.

Buiten snerpde de wind door de kale takken van de boomen; je hoorde hem langs het huis en in den schoorsteen gieren. Maar op Kraaijenhof was het warm, in de keuken en in de harten. Dan hindert de winterkou niet.

De kinderen zongen uit volle borst hun Kerstliederen, met de groote menschen, en

mochten, ieder op zijn beurt, een stukje van Lukas 2 opzeggen. En Jaap voelde zich innerlijk trotsch toen het kleine wagenmeisje, op een aanmoedigend knikje van haar moeder, haar stemmetje verhief, dat de heele keuken het hoorde: „En van stonde aan was daar met den Engel een menigte des hemelschen

heirlegers, prijzende God en zeggende: Eere zij God in de hoogste hemelen, en vrede op aarde, in de menschen een welbehagen."

„Best gedaan, kleine meid!” prees de boer.
„En weet je nu wel wat dat zeggen wil, *in de menschen een welbehagen?*”

„Dat de Heer de menschen liefheeft!” kwam Wieske gauw.

„Welke menschen?”

„Alle menschen!” riep Jaap.

„Ja, vrienden,” zei de boer, „zoo is het. God heeft alle menschen lief. Daarom wil Hij, zooals de Schrift zegt, dat alle menschen zalig worden en tot kennis der waarheid komen. Daarom heeft Hij ons Zijn Zoon gegeven. *Jezus* is de Waarheid. En Hem te kennen, als onzen Verlosser en Zaligmaker, is het eeuwige leven. Laat het dan onze dagelijksche bede maar zijn, dat Gods Geest ons tot die kennis moge brengen.”

Zoo bleven ze nog wat onder elkander voortpraten. En toen het uurtje van scheiden gekomen was, werd, op verzoek van den boer, door een ouden arbeider, een man, arm naar de wereld maar rijk in God, met een hartelijk dankgebed besloten.

Zóó werd op Kraaijenhof het Kerstfeest gevierd.

Een uurtje later moest de boer nog even
in zijn schuur zijn.

Daar hoorde hij, als nagalm, door een

vrouwestem gezongen, de laatste regels van
den Engelenzang:

„Vrede op aarde, Jezus leeft!
Alles loov' wat adem heeft!
God heeft in den mensch behagen.”

Het was de wagenmoeder, die er haar kindje mee suste.

Het Engelenlied kwam uit den woonwagen.

De boer had nog geen spijt, dat hij die menschen van den weg afgeholpen had.
